

Israrlı Takip Kavramı ve Türk Hukukunda Israrlı Takibe İlişkin Düzenlemeler*

The Concept Of Stalking and Regulatory Provisions Regarding Stalking In Turkish Law

ÖZET

Modern çağda teknolojinin ulaştığı hız, insanlık tarihinin hiçbir döneminde görülmemiş bir etkileşim ağını beraberinde getirmiştir. İletişim araçlarının çeşitlenmesi ve dijital platformların gündelik yaşamın ayrılmaz bir parçası haline gelmesi, bireyler arasındaki mesafeleri kağıt üzerinde ortadan kaldıran, beraberinde yeni ve karmaşık güvenlik sorunlarını da getirmiştir. Bu sorunların en başında, son yıllarda hem sosyal hem de hukuki düzlemde sıkça tartışılan "Israrlı Takip" (Stalking) olgusu gelmektedir. Israrlı takip, ilk bakışta basit bir hayranlık ya da ilgi gösterisi veya karşı taraf hakkında bilgi edinmeye yönelik eylemler gibi maskelenebilse de, özü itibarıyla mağdurun hürriyetini kısıtlayan, psikolojik bütünlüğünü hedef alan ve yaşam alanını daraltan sistematik bir taciz biçimidir. Geleneksel suç tiplerinin aksine, tek bir anlık eylemden ziyade, zaman yayılmış bir süreçler silsilesi olması ve ısrarlı takip neticesinde farklı ve daha ağır olarak nitelendirilebileceğimiz kasten öldürme gibi suçların işlenmesine de yol açabileceğinden bu olgunun ceza hukuku doktrininde müstakil bir başlık altında ele alınmasını zorunlu kılmıştır. Karşılaştırmalı hukukta ve uluslararası sözleşmelerde kendine yer bulan bu kavram, Türk hukuk sisteminde de gecikmeli de olsa yasal bir zemine oturtulmaya çalışılmıştır. Bu çalışmada Israrlı Takip kavramına ilişkin tanımlara, günlük kullanımına ve şiddet, mobbing, zorbalık ve siber zorbalık gibi benzer kavramlara ilişkin karşılaştırmalar yapılarak Türk Hukuk sisteminde Israrlı Takip düzenlemeleri hakkında bilgi verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Israrlı Takip, Teknoloji, Psikolojik Bütünlük, Hukuki Sistem.

ABSTRACT

The pace that technology has reached in the modern era has brought with it an interaction network unprecedented in any period of human history. While the diversification of communication tools and the integration of digital platforms into daily life eliminate distances between individuals on paper, they also bring about new and complex security problems. Chief among these issues is the phenomenon of 'Stalking,' which has been frequently discussed in both social and legal contexts in recent years. Although stalking can at first glance be masked as a simple display of admiration, interest, or actions aimed at gaining information about the other party, it is essentially a systematic form of harassment that restricts the victim's freedom, targets their psychological integrity, and narrows their living space. Unlike traditional crime types, the fact that it is a series of processes spread over time rather than a single momentary act and that stalking can ultimately lead to the commission of other, more severe crimes such as intentional homicide has made it mandatory to address this phenomenon under an independent heading in criminal law doctrine. This concept, which has found a place in comparative law and international conventions, has also been attempted to be established on a legal ground in Turkish law, albeit with some delay. This study will provide definitions of the concept of stalking and its everyday usage, offer comparisons with similar concepts such as violence, mobbing, bullying, and cyberbullying, and provide information regarding the regulations on stalking in the Turkish legal system.

Keywords: Stalking, Technology, Psychological Integrity, Legal System.

GİRİŞ

Israrlı takip kavramı İngilizcede "stalking" kelimesi ile ifade edilmektedir. Bu kavramın hukuka aykırılığın yeni ve özel bir türü olarak son zamanlarda ortaya çıktığını söylemek mümkündür. (İmret Yılmaz,2024:3) Ancak kavramın tanımı ve kapsamı ile ilgili farklı görüşler ve aynı zamanda farklı tanımlamalar bulunmaktadır. Israrlı takip ya da İngilizcedeki stalking kavramının tanımlarına baktığımızda bu tanımların:

- "Birini rahatsız edici veya korkutucu bir şekilde uzun süre takip etmek" (Şenses ve Aydoğdu Karaaslan, 2022:1529)
- "Bir kişiye karşı istenmeyen bir biçimde saplantılı ilgi göstermek" (Başar ve Sakallı, 2021:23)
- "Bir kişiyi yakalamak veya öldürmek için takip etmek" (Uyumaz ve Akdağ, 2015:52)
- "Mağdurun güvenliğini tehdit eden failin kasıtlı, kötü niyetli, tekrar eden eylemiyle mağdurun iç huzurunu bozması" (Taşkın, 2023:101)

gibi ifadeler olduğu görülmektedir. Israr kelimesinin sözlük anlamına baktığımızda "direnme, ayak direme, üsteleme, üstünde durma", takip kelimesinin sözlük anlamına baktığımızda ise "yetişmek, yakalamak veya

Yusuf Gündüz¹

How to Cite This Article

Gündüz, Y. (2026). Israrlı Takip Kavramı ve Türk Hukukunda Israrlı Takibe İlişkin Düzenlemeler. *International Academic Social Resources Journal*, 11(3), 372-379. (e-ISSN: 2636-7637). DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.21195849>

Arrival: 20 May 2026

Published: 30 June 2026

Academic Social Resources Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

*Bu çalışma Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku alanında Yüksek Lisans öğrencisi Yusuf GÜNDÜZ tarafından yazılmakta olan "Israrlı Takip Suçu" isimli Yüksek Lisans tezinden türetilmiştir.

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi. Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku, Kırıkkale, Türkiye. ORCID: 0000-0001-8150-0397.

bulmak amacıyla birinin arkasından gitme, izleme” ifadeleri karşımıza çıkmaktadır. (Türk Dil Kurumu, t.y.) Bütün bu tanımlara baktığımızda ısrarlı takip kavramı uzun süre, saplantı, tekrar eden ve devamlı gibi ifadelerle açıklanmaya çalışılmış olup özellikle de ısrar kavramına vurgu yapılmıştır. Ancak ısrar kavramının kanunlarımızda tanımlanmadığını da belirtmemiz gerekir. Bu haliyle ısrar kavramından ne anlaşılması gerektiği, neyin ısrar kabul edileceği, bir davranışın kaç kere tekrar edilmesinin ısrar anlamına geleceği, hareketin hangi aşamasından itibaren ısrardan bahsedilebileceği ve hareketin yoğunluğunun hangi noktadan itibaren ısrar oluşturacağı ve benzeri değerlendirmeler hâkimin takdirine bırakılmıştır. Yukarıda sorulan soruların cevaplanması, tanımların yapılması ve değerlendirilmeleri uygulama ve doktrin tarafından gerçekleştirilecektir. Bu yaklaşımın doğru olduğunu düşünmekteyiz. (Özar, 2022:1408)

Bununla birlikte bir araştırmada, araştırmacılar ısrarlı takip kavramındaki takip hususunu üç aşamaya ayırmışlardır: Bunlardan birinci aşamada takipçilerin eski partnerleri ile iletişim kurma girişiminde buldukları, başarısız olduklarında diğer kişiler ile iletişime geçerek önceki partnerlerinin itibarını sarsmaya çalıştıkları görülmüştür. Sonraki aşamada, olumlu sevgi duygusunun olumsuz nefret duygusuna dönüştüğü ve bu zaman diliminde olumsuz nefret duygusundan sessiz yapılan telefon aramaları, izinsiz konuta girme gibi davranışların ortaya çıktığı, sonrasında ise sevgi ve nefret duygularının ayırt edilmesinde belirsizlikler yaşandığı ve hediye gönderme gibi davranışların ortaya çıktığı tespit edilmiştir. Son aşamada ise yine takip mağduruna ulaşmada başarısız olan takipçilerin birdenbire patlama yaşadığı görülmüştür. (Özdemir Ölmez, 2025:4)

Söz konusu tanımlara baktığımızda İngilizcedeki “Stalking” kavramının Türkçedeki karşılığının benzer tanımlar yapılsa da tam olarak belirlenemediği ancak hukukumuzda yeni gelen bu suçun ifadelendirilmesinde “Israrlı Takip” kavramının kullanılmasının açıklayıcı ve anlaşılır olması sebebiyle yeterli ve doğru bir kullanım olduğunu düşünmekteyiz.

Günümüzde özellikle sosyal medya platformlarındaki popüler kullanımıyla "stalk" veya "stalklamak" tabiri; bir kimsenin profilini, paylaşımlarını veya dijital ayak izlerini gizlice incelemek gibi yüzeysel bir eylemi ifade etmektedir. Ne var ki, bu kavramın ceza hukukundaki karşılığı ve yasal boyutu, söz konusu popüler algıdan çok daha derin, kapsamlı ve farklı unsurlara dayanmaktadır. Hukuki düzlemde bu kavram, bir merakın ötesinde, mağdurun huzur ve sükununu ciddi şekilde bozmaya yönelik sistematik bir fiili işaret etmektedir.

Araştırmanın Amacı ve Problemi:

Bu araştırma, hukukumuzda öncelikle kamuoyunda İstanbul Sözleşmesi olarak bilinen “Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi”nde yer alan akabinde yürürlüğe 6284 sayılı “Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair” kanunda yer alan ve son olarak 12.05.2022 tarihinde kanunlaşarak Türk Ceza Kanununa eklenen Israrlı Takip suçuna ilişkin Israrlı Takip kavramının açıklanması amacıyla hazırlanmıştır. Bu bağlamda aşağıda yer alan sorulara yanıt aranmıştır:

1. Israrlı takip kavramı nedir?
2. Israrlı takip kavramına benzer kavramlar nelerdir ve bu kavramların birbirlerinden farklılıklarıyla benzer yönleri nelerdir?
3. Israrlı takip kavramı ve benzer kavramlar nerelerde kullanılmaktadır?
4. Israrlı takip Türk hukukunda nerede ve ne şekilde kullanılmaktadır?

Israrlı Takip Kavramının Benzer Kavramlarla Kıyaslanması

Israrlı takip kavramının tanımı, tipik fail davranışları, mağdur üzerinde yarattığı psikolojik tahribat ve tipolojik benzerlikleri bütüncül bir yaklaşımla incelendiğinde; bu suç tipinin şiddet, dijital şiddet, akran zorbalığı (*bullying*) ve iş yaşamındaki psikolojik taciz (*mobbing*) ile ilişkili olduğu görülmektedir. Söz konusu kavramların her biri, özü itibarıyla bireyin hürriyetini, psikolojik bütünlüğünü ve güvenliğini hedef alması bakımından aynı amaca hizmet eden ve birbirini besleyen ortak davranış kalıplarının farklı alanlardaki yansımalarıdır.

Şiddet, mobbing ve bullying tıpkı ısrarlı takip gibi (somut olayların özelliklerine göre değişiklik göstermekle birlikte) çoğunlukla yöneldiği kişileri rahatsız etmekte, bu kişilerin iç dünyalarında huzursuzluk yaratmakta, psikolojilerini bozmakta, endişe duymalarına ve baskı altında hissetmelerine sebep olmaktadır. Doktrinde bu kavramların birbirleri yerine kullanıldığı, birbirlerinin alt başlıkları yahut türleri olarak sınıflandırıldıkları görülmektedir. (Gürleyen, 2024:17)

Şiddet

Kökene Arapça 'şedde' eylemine dayanan ve dilimize bu kanaldan aktarılan şiddet (violence) sözcüğü, özünde bir olgudaki yoğun kudreti, gücü ve kuvveti niteler. Türk hukuk literatüründe ve genel dil kullanımında sertlik, müfritlik (aşırılık) ya da bir gücün tazyik derecesi olarak karşılık bulan bu kavram; aynı zamanda farklı görüş veya konumda

yer alan taraflara yönelik kaba kuvvete başvurma, müsamahasız ve hırpalayıcı bir tutum sergileme fiillerini de bünyesinde barındırır. (Öztürk, 2014:45) Doktrinde şiddet, “Bir kişinin diğerine zarar verme niyetiyle çeşitli şekillerde saldırıda bulunma ya da kişinin kendisine uygulanmasını istemediği bir davranışa maruz kalması” şeklinde tanımlanmıştır. (Özkan, 2017:50) Dünya Sağlık Örgütü şiddeti “Fiziksel güç veya iktidarın kasıtlı bir tehdit veya gerçeklik biçiminde bir kişinin kendisine, bir başkasına, bir grup ya da bir topluluğa uygulanması sonucunda bu şiddete maruz kalanda yaralama, ölüm ve psikolojik zarara yol açma olasılığı bulunması durumu” olarak tanımlamaktadır. (Aslan ve Önyay Doğan, 2017:98)

Şiddet kavramı, 6284 sayılı Ailenin Korunması Ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanununun 2. Maddesinin d bendinde ise “Kişinin, fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik açıdan zarar görmesiyle veya acı çekmesiyle sonuçlanan veya sonuçlanması muhtemel hareketleri, buna yönelik tehdit ve baskıyı ya da özgürlüğün keyfi engellenmesini de içeren, toplumsal, kamusal veya özel alanda meydana gelen fiziksel, cinsel, psikolojik, sözlü veya ekonomik her türlü tutum ve davranışı”(Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun, 2012, m. 2/1-d) olarak tanımlanmıştır. Kanunda yer alan şiddet tanımı, yalnızca fiziksel bütünlüğe yönelik somut saldırılarla sınırlanmamıştır. Kanun koyucu; bireyin ruhsal sağlığını, onurunu ve maddi özgürlüğünü de koruma altına alarak; cinsel, psikolojik, sözlü veya ekonomik boyuttaki her türlü baskı, tehdit ve zorlamayı da açıkça şiddet olgusu kapsamında değerlendirmiştir. Şiddetle mücadele, yalnızca ulusal sınırlarla kalmayıp uluslararası hukuk normlarında da yer almaktadır. Bu doğrultuda şekillenen; Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyanname, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve daha spesifik bir koruma alanı sağlayan Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi) gibi çok taraflı metinleri hayata geçirmiştir. Söz konusu uluslararası belgeler, bireylerin şiddetten arındırılmış bir yaşam sürme haklarını koruma altına alan ve devletlere bu konuda sorumluluk yükleyen temel yasal dayanakları bünyesinde barındırmaktadır.

Şiddet, karmaşık yapısı gereği bilimsel çalışmalarda çeşitli kıstaslara göre tasnif edilmektedir. Uygulamada bu şiddet türleri genellikle birbirini besleyen ve iç içe geçen bir sarmal halinde tezahür etse de genel olarak fiziksel, cinsel, psikolojik, ekonomik ve sözlü şiddet olmak üzere temel alt başlıklara ayrılmaktadır. Bu yapısal ayrımın yanı sıra şiddet, eylemin hedef aldığı özneye göre de sınıflandırılmaktadır.

Bu sınıflandırmalar içerisinde gerek akademik araştırmaların yoğunluğu gerekse uluslararası çözüm arayışları bakımından merkezde yer alan odak noktası “kadına yönelik şiddet”tir. Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin ve sistematik ayrımcılığın en somut hali olarak görünen bu şiddet türü, özü itibarıyla ağır bir insan hakları ihlalidir. Küresel ölçekte en yaygın görülen insan haklarından biri olmasına rağmen, kadına yönelik şiddetin tanım ve kapsam bakımından yaygın ama en az tanımlanmış insan hakları ihlali olarak nitelenmenin yanlış olmayacağı kanaatindeyiz. Bu durum, söz konusu şiddet biçimiyle mücadelenin yalnızca hukuki değil, aynı zamanda kavramsal bir netlik kazanması gerekliliğini de ortaya koymaktadır.

Kadına yönelik şiddet de zaman içerisinde farklı şekillerde gerçekleşmeye başlamıştır. Teknolojinin gelişmesi iletişim araçlarının da gelişmesini beraberinde getirmektedir. Bununla birlikte internetin ve sosyal medya kullanımları da her geçen gün artmaktadır. Böylece etkileşim kurulabilen donanımlar ve çevrimiçi ortamlar yoluyla kişilere karşı taciz, tehdit, şantaj ve nefret söylemleri gerçekleştirilebilmektedir.(Sarışın, 2022:267) Özellikle donanımlar ve çevrimiçi ortamlar yoluyla kadınlar başta olmak üzere kişilere yönelik olarak yapılan bu eylemler şiddetin bir türü olan dijital şiddet olarak tanımlanmaktadır. Doktrinde dijital şiddet hakkında, “çevrim içi platformlarda gerçekleşen taciz, tehdit, siber zorbalık gibi eylemleri içerir ve bu eylemlerin sonuçları çevrim içi yaşamın ötesinde, günlük gerçek dünyada da hissedilebilir” şeklinde ifadeler yer verilmiştir. (Karakuş, 2024:208) Birleşmiş Milletler tarafından 2020 yılında hazırlanan “COVID-19 döneminde kadınlara ve kız çocuklarına yönelik dijital şiddet ve bilgi ve iletişim teknolojisi yoluyla şiddet” raporunda kadına yönelik dijital şiddet “bir kadına sırf kadın olduğu için tamamen veya kısmen cep telefonu ve akıllı telefon, internet, sosyal medya platformları veya e-posta gibi bilgi ve iletişim teknolojisi yöntemleri kullanılarak gerçekleştirilen, desteklenen veya daha da şiddetli hale getirilen ve orantısız şekilde kadınları etkileyen toplumsal cinsiyete dayalı bir şiddet türü” şeklinde ifade edilmiştir. (Seçgin ve Tarı Selçuk, 2023:206) Bu ifadelerle bakıldığında “İsrarlı takip” kavramını şiddetin bir alt türü olarak nitelendirmemizin yanlış olmayacağını düşünmekteyiz.

Zorbalık (Bullying) / Siber Zorbalık (Cyberbullying)

Zorbalık kavramı iki kavram üzerinden açıklanabilir. Bunlardan birincisi geleneksel zorbalık ikincisi ise zorbalığın bir alt türü olarak değerlendirilebileceğimiz siber bir diğer adıyla sanal zorbalıktır. Tıpkı ısrarlı takibin tanımına yönelik çeşitlilik olduğu gibi siber zorbalık kavramı da yeni bir kavram olduğundan birçok tanımı yapılmakta olup bu çalışmamızda sanal değil siber zorbalık kavramı daha sık kullanılacaktır. Zorbalık şiddetin, siber zorbalık ise zorbalığın bir alt türüdür.

Geleneksel zorbalık, “orantısız güç kullanarak karşıdaki bireye zarar verme amacı taşıyan ve zaman içinde tekrar eden saldırgan davranışlar” olarak ifade edilebilir. (Yetim, 2015:327)

Günümüzde teknolojinin hızla ilerlemesi, internetin gündelik hayatın ayrılmaz bir parçası haline gelmesi ve iletişim araçlarının (akıllı telefonlar, tabletler, giyilebilir teknolojiler vb.) sunduğu sınırsız imkanlar, toplumsal etkileşim biçimlerimizi kökten değiştirmiştir. Bilgiye erişimin kolaylaşması ve küresel iletişimin anlık hale gelmesi gibi olumlu gelişmelerin yanı sıra, bu dijitalleşme süreci beraberinde geleneksel suç tiplerinin sanal dünyaya taşınmasına da zemin hazırlamıştır. Bu bağlamda, teknolojinin bir izdüşümü olarak karşımıza siber zorbalık kavramı çıkmıştır. Yine sanal dünyanın, failin kimliğini kolaylıkla gizleyip mağdura erişimi kolaylaştırdığı için, ısrarlı takip suçu için de son derece elverişli bir ortam olduğunu da belirtmek isteriz. (Yörük,2025:171)

Siber zorbalık kavramı; tek bir failin ya da organize bir grubun, dijital haberleşme kanallarını ve enstrümanlarını araç kılmak suretiyle, belirli bir süreç boyunca sistematik olarak, dezavantajlı ya da kendini koruma yetisinden yoksun mağdurlara karşı hedef göstererek icra ettiği dijital tabanlı psikolojik, sosyal ya da işitsel-görsel saldırgan eylemleri tanımlar. Söz konusu siber taciz süreçlerinde; bilgisayar sistemleri veya mobil cihazlar aracılığıyla iletilen her türlü veri ve içerik vasıtasıyla kişilerin şantaja uğraması, itibar suikastına maruz bırakılması, sanal topluluklardan izole edilmesi veya sistematik bir ayrımcılığa uğraması söz konusu olabilmektedir. (Yetim, 2015:328) Siber zorbalığı klasik anlamda zorbalıktan ayıran unsur, zorbaca davranışları gerçekleştirirken teknolojik araçları vasıta olarak kullanmaktır. Bu sayede zorbaca davranışta bulunan kişi, bu davranışlara maruz kalan kişinin karşısına çıkmadan veya fiziki olarak herhangi bir davranışta bulunmadan zorbalık olarak değerlendirilebilecek davranışları gerçekleştirebilmektedir. (Kaygısız, 2020:163)

Gerek geleneksel zorbalıkta gerekse siber zorbalıkta benzer ve ayırt edici unsurlar bulunmaktadır. İki kavramın ortak noktası olarak zorbalık yapan kişi ile yapılan kişi arasındaki bir güç dengesizliğinin bulunmasıdır. En belirgin farklılık olarak ise özellikle siber zorbalıkta teknolojinin, elektronik aletlerin, sosyal medyanın ve internetin kullanılıyor olmasını belirtebiliriz.

İsrarlı takip kavramı ile zorbalık kavramındaki ortak yönlerin ise eylemlerin süreklilik arz edecek şekilde tekrarlanıyor olması, davranışların mağdur üzerinde ciddi etkiler bırakıyor olması, fiillerin bilişim sistemleri kullanılarak işlenebiliyor olması ve çok fazla kişinin bu tarz fiillere maruz kalıyor olması olarak gösterebiliriz. (Gürleyen, 2024:24) İsrarlı takip kavramı ile zorbalık kavramı arasındaki en belirgin fark ise ısrarlı takip kavramında yer almayan ancak zorbalıkta belirtmiş olduğumuz zorbalık yapan ile zorbalığa maruz kalan kişi arasındaki güç dengesizliği olarak karşımıza çıkmaktadır.

Mobbing

Genel olarak, işyerinde gerçekleşen duygusal tacizi ifade etmek için kullanılan mobbing, Latince kökeni itibariyle bir kimseyi kasten sıkıştırmak, bunaltmak, taciz etmek, uzun süreli ve sistematik olarak bir kimse üzerinde baskı oluşturmak anlamında kullanılmaktadır. (Bilge, 2016:1246) 1980’li yıllarda ilk kez tanımlanan bu kavramın “geleneksel zorbalık(bullying)”tan farkı, saldırının fiziksel nitelikte olması zorunda olmayıp daha çok psikolojik nitelikte olabilmesi olarak ifade edilmiştir. (Tınaz, 2009:14) Başka bir tanıma göre ise “*işyerinde bir işçiye yöneltilen, işveren veya diğer işçiler tarafından tekrarlanan saldırılar şeklinde uygulanan, kötü muamele, tehdit, şiddet, aşağılama gibi düşmanca davranışlarla ortaya çıkan psikolojik bir terör biçimi*”dir. (Süzek, 2023:416)

Karakteristik yıldırma (mobbing) eylemleri; hedef alınan bireye karşı husumet dolu bir tavır sergilemek, farklı muameleye tabi tutmak, değersizleştirmek, kendine olan inancını sarsacak hamlelerde bulunmak, dışlandığını duyumsatmak, sürekli şekilde yersiz ithamlarda bulunmak, alay konusu haline getirmek, onur kırıcı sözler sarf etmek, küçümsemek, iletişim kanallarını kapatmak, yok saymak, önemsememek, sosyal olarak tecrit etmek, muhatap almamak, rıza dışı cinsel yaklaşımlarda bulunmak ya da imalarda bulunmak, fiziksel şiddet imasında bulunmak, esenliği tehlikeye atan veya angarya niteliğindeki işlerle bezdirmek yahut mağduru cinsiyete dayalı ayrımcılığa maruz bırakmak gibi fiillerdir. (Bilge, 2016:1247)

İsrarlı takip ve mobbing kavramlarının benzer yönleri, gerçekleştirilen davranışların süreklilik arz etmesi veya birden çok defa tekrarlanmasıdır. Ancak bu iki kavramı birbirinden ayıran temel fark, mobbing kavramı işyerlerinde gerçekleştirilen ve işyerlerinde birlikte bulunulan amir veya iş arkadaşı gibi kişiler tarafından uygulanan bir davranış iken ısrarlı takip, aynı ortamda bulunulması zorunlu olmayan ve gerçekleştiren kişi ile maruz kalan kişi arasında herhangi bir ilişkinin bulunmasının zorunlu olmadığı bir davranış biçimidir. (Gül, 2023:45)

Dünya genelinde birçok hukuk sisteminde müstakil bir suç tipi olarak tanımlanmasına rağmen mobbing, Türk ceza mevzuatında doğrudan bu isimle müstakil bir suç olarak yer almamaktadır. Ancak bu durum, mobbing eylemlerinin hukuk dışı kaldığı anlamına gelmez; aksine, bu süreci oluşturan davranışlar somut olayın özelliklerine göre Türk Ceza Kanunu’ndaki farklı suç tipleriyle ilişkilendirilmektedir. Bu kapsamda failin eylemleri; tehdit (m. 106), şantaj (m.107), nefret ve ayrımcılık (m.122), hakaret (m.125) veya kişilerin huzur ve sükûnunu bozma (m.123) gibi suçlar üzerinden cezalandırılabilir. Ayrıca modern düzenlemeler ışığında, ısrarlı takip (m.123/A), özel hayatın gizliliğini ihlal (m. 134) ve kişisel verilerin kaydedilmesi (m.135) gibi maddeler de mobbing teşkil eden vakalarda

uygulama alanı bulurken; sürecin mağdur üzerindeki etkisi ağırlaştığında eylemler intihara yönlendirme (m.84) suç kapsamında dahi değerlendirilebilmektedir.

Mobbing ile mücadele yalnızca ceza hukukuyla sınırlı kalmayıp, özel hukuk alanında da güçlü dayanaklara sahiptir. 4271 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 24 ve 25. maddeleri, kişilik haklarına yönelik her türlü hukuka aykırı saldırıya karşı genel bir koruma kalkını sunmaktadır. Bununla birlikte, iş ilişkisinin doğasından kaynaklanan koruma ihtiyacı doğrultusunda 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 417. maddesi, işverene çalışanın kişilik haklarını koruma, gözetme ve dürüstlük ilkelerine uygun bir çalışma ortamı sağlama borcu yükleyerek mağdurlar için bir tazminat ve hak arama yolu açmaktadır.

Türk Hukukunda İsrarlı Takibe İlişkin düzenlemeler

İsrarlı takip, dünya genelinde yaygın bir şiddet biçimi olmasına rağmen, hukuki olarak tanımlanması ve yasal karşılık bulması görece yeni bir gelişmedir.(Yılmaz, 2025:211)Söz konusu kavram hukukumuzda da yeni yerleşmeye başlamıştır.. Ülkemiz açısından konunun önemi daha önceden, İnsan Hakları Avrupa Mahkemesinin 09.09.2009 tarihli “Opuz v Turkey” kararı ile ortaya konmuştur.(Doğan, 2014:149) İncelemeye konu somut olayda; davacı konumundaki Nahide OPUZ, eşi Hüseyin OPUZ ve babası tarafından toplamda altı defa fiziki saldırıya maruz bırakılmış, bu sistematik şiddetin bir neticesi olarak Nahide OPUZ'un annesi, Hüseyin OPUZ tarafından katledilmiştir. Bu cinayetin ardından cezaevine gönderilen fail, uzun bir tutukluluk döneminin neticesinde yargılamanın tutuksuz sürdürülmesine karar verilerek tahliye edilmiştir. Salıverilmesinin hemen ardından Hüseyin OPUZ, Nahide OPUZ'u evlilik birliğini yeniden tesis etmeye zorlamak maksadıyla sistematik tehditlerine ve baskılarına kaldığı yerden devam etmiştir. İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi “*yargı makamlarının genel olarak kadına yönelik şiddet konusunda gereken hassasiyeti göstermeyip, kayıtsız kalması ve sanıkların şiddet eylemlerinin cezai yaptırıma tabi tutulmaması gerçeği karşısında, kadınların şiddetten korunması noktasında, cinsiyet ayrımcılığına dayalı bir hak ihlali bulunduğunu*” tespit etmiştir. Ardından bu durumun, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesinin 2'nci 3'üncü ve 14'üncü maddelerine aykırı olduğu hususu mahkemece karara bağlanmıştır. Türkiye, bu karardan sonra “İstanbul Sözleşmesi” olarak bilinen “Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi”ni 11 Mayıs 2011 tarihinde imzalamış ve sözleşme, 24.11.2011 tarihinde ise kanunla onaylanması uygun bulunmuştur. Akabinde 6284 sayılı “Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair” kanun 08 Mart 2012 tarihinde Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. (Doğan, 2014:150)

İsrarlı takibin 6284 sayılı “Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair” kanunda yer verilen bir kavram olduğu bilinmekle birlikte, Türkiye'nin çekilmiş olduğu “Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi)”nde de ısrarlı takibin, sözleşmenin tarafı olan ülkelerde suç olarak düzenlenmesi gerektiğine ilişkin hüküm bulunmaktaydı. 6284 sayılı Kanun'da 2012 yılından beri ısrarlı takip mağdurlarının korunmasına yönelik tedbirler yer almaktaydı ancak ısrarlı takibin bir suç olarak düzenlenmesi 2022 yılında gerçekleşmiştir. (Gül, 2023:11)

6284 sayılı kanunun “Amaç, Kapsam, Temel ilkeler ve Tanımlar” başlıklı birinci maddesi şu şekildedir:

“Bu Kanunun amacı; şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan kadınların, çocukların, aile bireylerinin ve tek taraflı ısrarlı takip mağduru olan kişilerin korunması ve bu kişilere yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla alınacak tedbirlere ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.” (6284 Sayılı Kanun, 2012, m. 1)

6284 sayılı kanun her ne kadar tanım olarak ısrarlı takip kavramına yer verse de bu kavramın tanımını ve neyi içerdiğini belirtmemiştir. İsrarlı takip ifadesinin tanımı, daha sonra 2013 tarihli 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanuna İlişkin Uygulama Yönetmeliğinin 3. Maddesinin (ş) bendinde yapılmıştır. Bu tanıma göre “*şiddet uygulayanın, şiddet mağduruna yönelik olarak, güvenliğinden endişe edecek şekilde fiziki veya psikolojik açıdan korku ve çaresizlik duygularına sebep olacak biçimde, içeriğini ne olursa olsun fiili, sözlü, yazılı olarak ya da her türlü iletişim aracını kullanarak ve baskı altında tutacak her türlü tutum ve davranışı*” ısrarlı takip olarak değerlendirmiştir.

Yine Türkiye'nin çekilmiş olduğu “Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi)”nin “Taciz Amaçlı Takip” başlıklı 34. Maddesi şu şekildedir:

“ Taraflar başka bir şahsa yönelik olarak gerçekleştirilen ve bu şahsı, şahsın kendisini güvende hissetmesini önleyecek şekilde korkutacak, kasıtlı bir biçimde tekrarlanan tehditkar davranışların cezalandırılmasını temin edecek gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır.” (Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi, 2012, m. 34)

Hem 6284 sayılı kanunda hem de İstanbul Sözleşmesinde düzenlenen ve yer alan bu kavram, Türkiye Büyük Millet Meclisine “Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlardaki Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”nin 2022 yılının

Mart ayı içerisinde sunulup, Türk Ceza Kanununa “İsrarlı Takip” başlıklı 123/A maddesi eklenmek suretiyle kabul edilerek 12.05.2022 tarihinde kanunlaşmış ve 27.05.2022 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanarak yayımlandığı tarih itibarıyla yürürlüğe girerek bir suç türü olarak hukukumuzda yerini almıştır. Türk Ceza Hukuku doktrininde daha önceki tarihlerde yasalaşması yönünde beklentilerin dile getirildiği ısrarlı takip suçu, henüz 2022 tarihinde hukuk sistemimize girmiştir. (Tulay,2024:62)

İsrarlı Takip suçu 5237 sayılı TCK’nın Özel Hükümler Kitabında “Kişilere Karşı Suçlar” başlıklı ikinci kısmının “Hürriyete Karşı Suçlar” başlıklı yedinci bölümünde 123/A maddesinde düzenlenmektedir. Madde şu şekildedir:

“(1) İsrarlı bir şekilde; fiziken takip etmek ya da haberleşme ve iletişim araçlarını, bilişim sistemlerini veya üçüncü kişileri kullanarak temas kurmaya çalışmak suretiyle bir kimse üzerinde ciddi bir huzursuzluk oluşmasına ya da kendisinin veya yakınlarından birinin güvenliğinden endişe duymasına neden olan faile altı aydan iki yıla kadar hapis cezası verilir.

(2) Suçun;

a) Çocuğa ya da ayrılık kararı verilen veya boşandığı eşe karşı işlenmesi,

b) Mağdurun okulunu, iş yerini, konutunu değiştirmesine ya da okulunu veya işini bırakmasına neden olması,

c) Hakkında uzaklaştırma ya da konuta, okula veya iş yerine yaklaşmama tedbirine karar verilen fail tarafından işlenmesi,

hâlinde faile bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilir.

(3) Bu maddede düzenlenen suçun soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlıdır.” (Türk Ceza Kanunu, 2004, m. 123/A)

Söz konusu maddenin birinci fıkrasında suçun basit hallerine, ikinci fıkrasında nitelikli hallerine ve son fıkrasında ise soruşturma ve kovuşturma şartı düzenlenmiştir. Yine madde gerekçesinde “Teknolojideki hızlı gelişmeler, haberleşme ve iletişim araçları ve bilişim sistemlerinin çok yoğun ve yaygın kullanımı, bireylerin bu araçlar üzerinden bağlantı kurmasını ve birbirini takibini kolaylaştırmıştır.” İfadelerine yer verilmiştir. Bu ifadelerden de söz konusu suçun gelişmelere bağlı olarak ortaya çıkan ihtiyaçlar ve sorunlar çerçevesinde kanunlaştığını söyleyebiliriz.

İsrarlı takibe ilişkin 1982 Anayasasında bir hüküm bulunmamaktadır. Bununla birlikte, ısrarlı takip oluşturan hareket ve eylemler, kişinin vücut ve ruhsal bütünlüğüne bir saldırı teşkil etmektedir. Anayasa m.17/2 gereğince kimsenin vücut bütünlüğüne dokunulamayacağından ve m.17/1’e göre kişilerin maddi ve manevi varlığını koruma hakkı bulunduğundan, ısrarlı takibe yönelik yasal düzenlemelerin dayanağı bu madde olmaktadır.

SONUÇ ve ÖNERİLER

İsrarlı takip suçu, bünyesinde barındırdığı fiillerin niteliği gereği, korunan hukuki değer açısından oldukça geniş bir yelpazeye yayılmaktadır. Bu suç tipiyle korunan hukuki yarar dar ve geniş anlamda olmak üzere ikili bir ayrıma tabi tutulabilir. Dar manada ısrarlı takip; bireyin kendi kararlarını özgürce verebilmesini engelleyen, kişi hürriyeti ve güvenliği hakkını hedef alan bir eylemdir. Bununla birlikte, süreklilik arz eden bu davranışlar; mağdurun özel hayatının gizliliğini ihlal etmekte, psikolojik bütünlüğünü bozarak sağlık hakkını zedelemekte ve nihayetinde kişinin maddi ve manevi varlığının önüne geçmektedir. Bireyin huzur içinde, korkudan uzak bir şekilde yaşamını sürdürebilmesi, tüm bu alt hukuki değerlerin eksiksiz bir şekilde korunmasına bağlıdır. Bu yönüyle bakıldığında, ısrarlı takip suçunun korumayı amaçladığı geniş anlamdaki temel hukuksal değer, özünde tüm bu hakların temeli ve çatısı konumunda bulunan yaşam hakkıdır.

Son yıllarda modern toplum yapısındaki değişimlerle birlikte ısrarlı takip olarak adlandırılan davranış sıklığının dramatik bir şekilde artış göstermesi, konunun kamuoyu nezdinde görünür kriminolojik bir problem haline gelmesine yol açmıştır. Türkiye özelinde ise bu durum, ülkenin en yapısal sorunlarından biri olan kadına yönelik şiddet sarmalından bağımsız ele alınamaz. Nitekim veriler ve yargısal tecrübeler, ısrarlı takip eylemlerinin basit birer rahatsızlık verme fiili olmadığını, aksine kadına yönelik ağır şiddet, yaralama ve hatta cinayet vakalarının bir ilk adımı, ön aşaması ya da habercisi niteliğini taşıdığını ortaya koymuştur. Tam da bu gerekçelerle kanun koyucu; toplumsal barışı, bireysel huzuru ve en önemlisi potansiyel şiddet mağdurlarını korumak adına, sistemde kanun boşluğu kalmaması amacıyla ısrarlı takip kavramı ile ilgili isabetli olarak düzenlemelere gitmiştir.

Her yeni kanuni düzenlemede olduğu gibi, ısrarlı takip suçunun da uygulayıcılar (hakimler, savcılar ve kolluk kuvvetleri) tarafından içselleştirilmesi, somut olayların kendine has dinamiklerine doğru şekilde tatbik edilmesi ve istikrarlı bir yargısal pratiğin (içtihatların) oluşması belirli bir zaman gerektirmektedir.

Kanuni düzenlemeler olgunlaştıkça, veriler, analizler ve somut vakalardaki uygulama sonuçları, bizlere bu yasal reformun sahadaki başarısını net bir şekilde gösterecektir. Elde edilecek bu veriler ve yargısal içtihatlar sayesinde,

uygulamadaki aksaklıklar giderilecek ve böylece ısrarlı takibin önlenmesindeki toplumsal ve hukuki etkinlik katlanarak artacaktır.

KAYNAKÇA

- Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun. (2012). *T.C. Resmî Gazete*, (28239, 20 Mart 2012). <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6284.pdf>
- Aslan, A. ve Önay Doğan, B. (2017). Çevrimiçi şiddet: Bir siber zorbalık alanı olarak “Potinss” örneği. *Marmara İletişim Dergisi*, (27), 95-119.
- Bilge, S. S. (2016). Mobbing terimi ve Türk hukuk düzeninde incelenmesi. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 65(4), 1245-1290
- Başar, D. ve Sakallı, N. (2021). İsrarlı takip: Tanımı ve sosyal psikolojik değişkenler ile ilişkileri. *Türk Psikoloji Yazıları*, 24(47), 22-36. <https://psikolog.org.tr/tr/yayinlar/dergiler/1031828/tpy1301996120201119m00030.pdf?v=1699643760>
- Doğan, R. (2014). Kadına yönelik şiddetin bir türü olarak ısrarlı takip kavramı ve suçu. *Ankara Barosu Dergisi*, (2), 135-154.
- Gül, Y. T. (2023). *İsrarlı takip suçu*. Adalet Yayınevi, Ankara.
- Gürleyen, Y. (2024). *Türk Ceza Kanunu'nda ısrarlı takip suçu (TCK m. 123/A)* (Tez No. 876258) [Yüksek lisans tezi, Bahçeşehir Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- İmret Yılmaz, H. (2024). Kadına karşı şiddetin bir türü olarak ısrarlı takip suçu (TCK'nın 123/A maddesi). *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 11(1), 1-24.
- Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun [İstanbul Sözleşmesi]. (2012). *T.C. Resmî Gazete*, (28227-Mükerrer, 8 Mart 2012). <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/03/20120308m1-1.pdf>
- Karakuş, M. (2024). Dijital şiddet ve sosyal medya üzerine bibliyometrik bir araştırma. *TRT Akademi Dergisi*, 9(20), 204-227.
- Kaygısız, E. G. (2020). Şiddetin e-hali: Siber zorbalık. *Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Akademik Dergisi*, (4-5), 161-174.
- Özar, S. (2022). İsrarlı takip suçu (TCK m. 123/A) . *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 71(3), 1397-1430.
- Özdemir Ölmez, H. (2025). *Türk Ceza Kanunu 123/A uyarınca ısrarlı takip mağdurlarında mağduru suçlama ve ikincil mağduriyet deneyimleri* (Tez No. 948696) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Özkan, G. (2017). Kadına yönelik şiddet-aile içi şiddet ve konuya ilişkin uluslararası metinler üzerine bir inceleme. *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, 7(1), 533-564.
- Öztürk, E. (2014). Türkiye’de aile, şiddet ve kadın sığınma evleri. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Eğitim Bilimleri ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(7), 39-55.
- Sarışın, M. (2022). Toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin yeni yüzü: Dijital şiddet. *KADEM Kadın Araştırmaları Dergisi*, 8(2), 257-285.
- Seçgin, L. ve Tarı Selçuk, K. (2023). Sanal ağların distopyası: Kadına yönelik dijital şiddet. *Dünya İnsan Bilimleri Dergisi*, 2023(1), 203-217.
- Süzek, S. (2023). *İş hukuku* (23. baskı). Beta Basım Yayım, İstanbul.
- Şenses, Ö. ve Aydoğdu Karaaslan, İ. (2022). Sosyal medyada stalklamak üzerine yapılan bir araştırma. *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi*, 5(11), 1527-1543.
- Taşkın, Ş. C. (2023). İsrarlı takip suçu. *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 10(1), 91-136.
- Tınaz, P. (2009). İşyerinde psikolojik taciz (mobbing): Kavram, süreç, tanı ve çözüm önerileri. *Ceza Hukuku Dergisi*, 4(11), 11-22.
- Tulay, M. E. (2024). İsrarlı takip suçunu suç teorisi ile uyumu üzerine bir değerlendirme. *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 14(1), 57-94.
- Türk Ceza Kanunu. (2004). *T.C. Resmî Gazete*, (25611, 12 Ekim 2004). <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5237&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>

Türk Dil Kurumu. (t.y.).*Güncel Türkçe sözlük*. Erişim tarihi: 2 Haziran 2026, <https://sozluk.gov.tr/>

Uyumaz, A. ve Akdağ, İ. (2015). Türk özel hukukunda şiddet ve ısrarlı takip kavramı ile ısrarlı takip mağdurunun korunması. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 19(2), 45-94.

Yetim, S. (2015). Siber zorbalık, Türkiye ve ABD karşılaştırması (ABD v. Drew dosyası). *TBB Dergisi*, 28(120), 325-384.

Yılmaz, E. (2025). Bir şiddet türü olarak ısrarlı takip. *Toplum ve Kimlik Dergisi*, 2(2), 199-228.

Yörük, A. B. (2025). Mevzuatımızda yeni bir suç tipi:İsrarlı takip. *İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 11(2), 169-190.